

אורות התשובה

פרק ט | הרצון הפנימי של האדם

הרב יצחק שילת

אורות התשובה, פרק ט

ערך הרצון המתגלה ע"י התשובה

א.

קביעות המחשבה של התשובה היא מיסדת את אפיו של האדם על יסוד האצילות, והוא סופג אז תמיד אל תוכו רוח עדין, ומעמידתו היא בזה על הבסיס הרוחני בחיים ובמציאות. התשובה השרויה בלב תמיד, מודאת לאדם את הערך הגדול של החיים הרוחניים, והיסוד הגדול. שהרצון הטוב הוא הכל, וכל הכשרונות שבעולם אינם אלא מלואיו, נעשה תוכן מוטבע בנפשו ע"י אור התשובה הקבוע בו, וממילא חל עליו שפע גדול של רוח"ק בתדירות, ורצון נשגב בקדושה, למעלה מהמדה הקבועה של בני אדם רגילים, הולך ומתגבר בו, והוא בא להכיר את הטוב האמתי של ההצלחה הגמורה שאינה תלויה כ"א באדם עצמו, ולא בשום תנאי חיצוני, והוא רק הרצון הטוב. והצלחה זו היא האושר הגדול מכל אוצרות וסגולות, ורק היא מאשרת את כל העולם ואת כל המציאות. כי הרצון הטוב, השורה בנשמה תדיר, מהפך הוא את כל החיים והמציאות לטובה, ומתוך העין הטובה, שהוא מביט אז על ידה באמתת המציאות, פועל הוא על המציאות ועל ארחות הסבוך שבחיים שיצאו מכלל קלקולם, והכל פורח וחי באושר, מתוך העושר והשובע הנשמתי שברצון הטוב. ותורה זו, שכל שאלות העולמים תלויות רק ברצון הטוב, מתפשטת בעולם ע"י מארי דתיובתא, שתוכן התשובה היא משאת נפשם התדירה, ומתוך כך הולך באמת הרצון ונעשה עדין וטוב, והעולם הולך ומתבסס. הרצון הבא מכחה של התשובה הוא הרצון העמוק של עומק החיים, לא הרצון השטחי שהוא תופס רק את הצדדים הרפים והחיצוניים של החיים, כ"א אותו הרצון שהוא הגרעין היותר פנימי ליסוד החיים, והרי היא העצמיות הגמורה של הנשמה. ומתוך שהרצון קבוע לטובה ע"י עומקה של תשובה, נקבע הטוב באמתתה של הנשמה ומהותה, וממילא כל ההמשכות התולדתיות, כל זרע שבעל תשובה של אמת מביא לעולם, נשאב אור החיים שלהם מיסוד הטוב. והם הם בעלי הנשמות המאירות, שהאור האידיאלי של הקדושה העליונה ספוג בהן.

ב.

אופק ההבטה מתרחב ע"י התשובה, היסוד הרצוני האידיאלי מתארך ומתפשט, מראש מקדמי תבל והולך ומקיף עד אחרית, עד סוף כל הדורות. ומתוך גדלו וארכו, רחבו, רומו ועמקו, של מבט חודר זה, מתגלה הטוב והחסד האלהי באמתתו, והחיים הפרטיים והכלליים הולכים ומתבססים על יסוד היושר הגמור. הפגיונות, הנראות בסדרי החיים, נעשות מוכרות בתור קמטים המתישרים ומתפשטים, בגודל החיים של הרצון הטוב, השוטף כנהר גדול מאד למשך דורות ותקופות, שרק גלויי חיים קטעיים מתגלים בכל דור מיוחד והשלמתם באה במרוץ כל הדורות, שהרצון החודר והמקיף של התשובה מביא לכולם חיים שלום וברכה מלאת עדנים בהגלותו מתגלה, שהאושר והעליזה הצודקת קובעים את מקומם מתחילתו ומעיקרו, וכל מה שהיה נראה למצער, וכל מה שהיה מן הכעור בעבר, - מתגלה שרק הוד וגודל הוא מלא בתור חלק

דף מקורות

מהגדולה העליונה של התקדמות התשובה.

ג.

יסוד התשובה הרי הוא מביא רפואה לעולם כולו ממש. זרם הרצון גומר את פעולתו בתוקף דוקא ע"י צאתו מהלחץ. בעלי תשובה ממשיכין בחילא יתיר את עז החיים ממקור הטוב. המעשים והברואים כולם כלולים כהיותם עם אמץ הרצון המתגלם באדם בזיו תפארתו. נדחפים הם היסודות, הכחות והתולדות אל כל רוח, - מי משים בהם אור חיים שיטה וסדר, להפריח טוב, לסור ממוקש רע ? - הרצון הנעלה. עז המוסר המאיר מהאספקלריא של מעלה. בגלוי דעת של גוי קדוש, נעשים המעשים כולם אגודה אחת לעשות את רצון המלך הקדוש הגבה במשפט והנקדש בצדקה.

ד.

רפיון רצון, הבא מתוך השקוע התדירי בתשובה, אע"פ שהוא חולשה גופנית ונפשית, שהיא צריכה רפואה מ"מ יש בה ג"כ הרבה מן העדינות והאצילות, המזככת את הרוח, ועל כל פשעיה תכסה אהבה.

ה.

כשעוסקים בתשובה צריכים להגדיר ביותר את מהותם של הטוב והרע, כדי שהחריטה וזעזוע הרצון מחיוב לשלילה יפלו רק על הרע ולא על הטוב. ועוד יותר, שצריך לברר את הטוב הנמצא בעומק הרע ולחזק אותו - כאותו הכח עצמו שבורחים מן הרע, כדי שתהיה התשובה כח פועל לטובה, המהפכת ממש את כל הזדונות לזכויות.

ו.

החטא סותם את ההארה של החכמה העליונה, שדרך גלויה בא מצד יחס ההרמוניה המתמימה של הנשמה המכרת אל כלליות ההויה כולה ומקורה העליון, שהוא מתגלה באותו הצנור של הנשמה, שהדעה והרצון הם בו באחדות מחוטבה. כל חטא מעשי קורע הוא את האחדות האידיאלית הזאת, מעמיד הוא את מעגל החיים מחוץ לה, אין ההופעה המפכה כמעין זך הולכת שוב להשפיע לאותו הרצון המחולל, עד אשר ישוב ונחם, ואור התשובה, לפי ערך כהירות הכרתה ועומק הסכמתה, ישיב את ההרמוניה לאיתנה, "השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני".

ז.

יש חסרון בתכונתה של התשובה הנמוכה, שהיא מחלשת את רצונו של האדם, ופוגמת בזה את אישיותו. וחסרון זה מתמלא הוא, כאשר באה מחשבת התשובה לגמר בשולה, שהרי היא מתאחדת אז עם התשובה העליונה, שכל עיקר כונתה היא לא בהחלשת הרצון ובשבירת האופי האישי של האדם כ"א דוקא באמוץ רצונו והגברת הערך של אישיותו, ומתוך כך הזדונות מתהפכות לזכויות, "ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה - עליהם הוא יחיה".

ח.

התשובה נוטלת את הרצון, שכבר נתגשם במעשה וקנה לו כח הויה של גבורה, עד ששבר כעזו גם את העז של המוסר והאמונה, ומכיון שהאור האלהי מתעורר יפה, והרצון נעקר מעיקרו, איננו חוזר לתהו כ"א פועל הוא בעזו על יסודו של עולם להטביע בהויה כולה רצון כביר לאור וטוב, וזדונות נעשים כזכויות ממש.

ט.

כל חטא נובע מפגם ביכולת בנפש האדם. נחלשה הנפש, ואינה יכולה לעמוד נגד נטית הרע שבה. חסרון-יכולת זה בצאתו אל הפועל מחליש הוא את כח הרצון של הטוב, וחלישות הרצון מחוללת חלישות הידיעה והכרת הטוב מתטשטשת. התשובה באה אחר בינה. כשמגבירים את הכרת הטוב, הבאה בשלימותה גם עם הכרת הרע. הרע מבחין את הטוב, כשעומק הרע נעשה ידוע ברעתו, מבהיק יותר עומק הטוב בטובו. וכל מה שידיעת הטוב מתבררת, והפגם שגרם החטא להחשיך את הידיעה, הולך לו ע"י

דף מקורות

השבת הרצון ונטית הנפש אל הטוב, מתעוררת ע"י ההכרה ג"כ הנטיה לכסס את רצוֹ הטוב ולהציל גם אותו מפגמו של החטא, והנפש אשר נחלשה מקבלת את טובה כזה להעמיד את נפילתה ולתקן את יכלתה שתהיה במלואה בתור יכולת לטוב, וע"י זה נעשית הבחירה חפשית באמת, ושקול הטוב נשקל הוא באין מפריע, וממילא כח-המושך הרוחני, שיש בכל נפש להמשך אל הטוב, פועל הוא להגביר את הכרעת הטוב ולהעמיד את סדרי החיים של היחיד והצבור כולם על המרכז של הטוב הגמור, שמלתו האחרונה היא אור ד'.

התשובה וכל ההליכות המעשיות שלה, עם הרוח הכללית השולטת בעיקרה בימים המיוחדים לתשובה עם גודל התועלת שלה לזכך את הנפשות, לעדן את הרוח ולטהר את המעשים מכעורם, היא מוכרחת להיות סופגת עמה איזו חולשה, שלא נמלט ממנה אפילו הגבור שבגבורים. כשמקמצים את הרצון, כשכופפים את עז החיים ע"י הסלידה הפנימית, והנטיה לשוב מכל חטא, מתקמץ ג"כ הרצון של הטוב, ועז החיים הטהורים מתחלש גם הוא. נמצא האדם סובל מטהרתו המוסרית חולשה כזאת, שסובל חולה שהתרפא ע"י הזרמה אלקטרית חזקה, שאמנם גרשה את הארס שבמחלתו, אבל החלישה את הכח החי והבריא שבו. שבים, ע"כ, ימים של שמחת קדש, של חדות הנפש, לקומם את הרצון הטוב ועז החיים הטהור. אז תהיה התשובה שלמה.